

اسکویی همه عمر خود را روی تئاتر گذاشت

من دکتر مصطفی اسکویی را با بنیانگذاری تئاتر آناهیتا در یوسف آباد تهران بوسیله دوست روانشاد و هنرمندم (که همکار هنری اسکویی بود) منصور جوهری در اسفند ماه سال ۱۳۳۷ شناختم. (با جوهری نیز از اعتصابات کارگری سمنان «۱۳۳۰-۱۳۳۱») تا زندانهای پس از ۲۸ مرداد هم کاسه بودم. اسکویی هنرمندی جستجوگر و پرتلاش بود تحصیل کرده دانشگاه های مسکو که پیرو شیوه و سبک استالیسنافسکی بود و هنرمندان تئاتر را به نسبت علاقه شان به این «سیستم» (به قول خودش) امتیاز می داد. «تاریخ تئاتر ایران» خاطرات و تحقیقات اسکویی پیرامون تئاتر ایران است که در سال ۱۳۷۸ در تهران انتشار یافته است. اما بسیاری از هنرمندان و دست اندر کاران تئاتر و سینما این اثر او را مغرضانه می دانند و هنرمند بازیگر و کارگردان معروف آقای عباس جوانمرد در پاسخ به «تاریخ تئاتر ایران» کتاب «غبار منیت پدر خوانده» را نوشته و در تاریخ ۱۳۸۲ که هنوز اسکویی در قید حیات بود منتشر ساخت. نشنیده ام که اسکویی به این اعتراض نامه آقای عباس جوانمرد پاسخی داده است.

نمایشنامه «پرنده آبی» اثر موریس مترلینگ با ترجمه و کارگردانی نوشین نوشته است از قدرت و استادی او در کارگردانی این نمایشنامه که به قول معروف: تئاترهای بزرگ دنیا در نمایش آن دچار تردید می شوند و هنوز کسی نتوانسته همه تابلوهای آن را به روی صحنه بیاورد، سخن گفته است.

نکته دیگر این که نوشین به جای دوستانی که از او چند روزی جدا شده بودند چند آدم عادی و غیر بازیگر را برگزید و به آنها چنان تعلیم داد که مانند هنرپیشه های ورزیده روی صحنه کار می کردند. اینک مقاله دکتر عاصمی را به عنوان «پرنده آبی و قهر و آشتی دوستان» بخوانید:

پرنده آبی و قهر و آشتی دوستان

پس از آنکه نمایشنامه های «روسی بزرگوار» اثر ژان پل سارتر و «سه دزد» با موفقیت بی سابقه ای در تالار «کلوب حزب توده» بر صحنه آمد،

بازرگان صاحب ذوقی بنام «محمد علی وثیقی» از اهالی سمنان، که با تماشای این نمایشنامه ها سخت تحت تأثیر قرار گرفته بود به مصداق این بیت:

گوهر پاک بیاورد که شود قابل فیض

ورنه هر سنگ و کلی لولو و مرجان نشود
«گوهر پاک» خود را نشان داد و به اندیشه ایجاد یک تماشاخانه مدرن با این گروه هنرمند افتاد که در نوع خود برجسته و ممتاز بودند و باکی هم از رنگ و آهنگ سیاسی آنان به خود راه نداد.

«وثیقی» با «نوشین» به توافق رسیدند که تماشاخانه مدرنی بنام «فردوسی» تأسیس کنند که مسئولیت هنری آن در اختیار نوشین باشد.

در واقع، شخصیت اجتماعی و هنری نوشین، مجال تمییداد که

دنباله مطلب در صفحه ۸

در مقاله آقای دکتر عاصمی پیرامون این کلمه «غیر رفیقانه» تاکید شده و به من نیز اشاره شده است که

بازیگران بزرگترین نمایشنامه نوشین، کوچکترین هنرجویان بودند

«پرنده آبی» اثر موریس مترلینگ بزرگترین نمایشنامه ای بود که نوشین در ایران و در تئاتر فردوسی روی صحنه برد. در این نمایشنامه انسان به دنبال خوشبختی و سعادت می رود. مسلماً انسانی که به دنبال سعادت و خوشبختی می رود پیر کهنسال و جهان دیده نیست بلکه جوان است، که به قول فردوسی «جوان است و جویای نام آمده» است.

البته در غیاب چندتنی از شاگردان نوشین این نمایشنامه با موفقیت فراوان به روی صحنه رفت و بیشتر از سایر نمایشنامه ها روی صحنه ماند و مطبوعات آن روزگار در نقد و بررسی این نمایشنامه نظراتی داشته اند که در این بازنگری آمده است.

بازیگران این نمایشنامه بانوان لرتا، سهیلا، چهره آزاد، مهین دیهیم، دانایی، و آقایان صادق بهرامی، صادق شباوینز، رضا رخشانی، اکبر مشکین، نصرت کریمی، عطاءالله زاهدی، جلال ریاحی و عزت الله انتظامی بودند. زندگان این نمایشنامه که زیر نظر نوشین اجرا شد هنوز چند نفری در قید حیات هستند که امیدوارم بتوانم نظرات و خاطرات آنها را از آن روزگار برایتان نقل کنم.

در این باب توضیح لازم را بدهم که توضیح عرض شد! افرازی نظیر مهرزاد، خاشع و کریمی یا خیرخواه شود. آنان هرگز انتظار چنین حرکت «غیر رفیقانه ای» از نوشین نداشتند.

یاد مانده ها

از نصرت الله نوح
(۱۳۴)

www.safinehnooh.com

نظری گذرا به تأثر تجربی - علمی ایران (۴)

«پرنده آبی» اثر موریس مترلینگ

سنگین ترین نمایشنامه ای بود که نوشین به روی صحنه آورد.

نوشین پس از چهار سال خانه به دوشی و از این تأثر به آن تأثر رفتن، سرانجام مورد نظر خود را با کمک انسانهایی که بیشتر به هنر و کمتر به پول فکر می کردند یافت.

خلاصه این که نوشین در تئاتر فردوسی واقع در لاله زار خانه اصلی خود را یافته بود و نمایشنامه های «مستطقی»، «ولین»، «سرگذشت مردم»، «سه دزد» و سرانجام نمایشنامه سنگین «پرنده آبی» موریس مترلینگ را به صحنه برد. نمایشنامه ای که مطبوعات آنروزگار نوشتند: «این نمایشنامه ایست که تئاترهای بزرگ دنیا در نمایش آن دچار تردید می شوند، هنوز کسی نتوانسته است همه تابلوهای این نمایشنامه را به روی صحنه تأثر بیاورد.»

تفرقه در گروه نوشین

از زمانی که بررسی تأثر تجربی - علمی را در ماهنامه پژواک آغاز کرده ام همواره اشاره کرده ام که یکی از منابع اطلاعاتی من کتاب «تاریخ تئاتر ایران» نوشته روانشاد مصطفی اسکویی هنرمند معروف می باشد. در این کتاب با مطالب و نظرات شبهه انگیزی مواجه میشدم اما با توجه به درگذشت نویسنده کتاب از آن می گذشتم و از مواد اطلاعاتی آن استفاده می کردم و نمی خواستم در این بحثی که شصت سال پیش بین هنرمندان آن زمان در گرفته است شرکت و مداخله کنم.

تا اینکه شبی در محفلی با دوست دیرین و هنرمند کهنه کار تئاتر کامران نوزاد برخورد کردم و درباره این کتاب از او سؤالاتی کردم. او می گفت: تمام نظرات و مطالب این کتاب اغراض آمیز و یک جانبه است و پاسخ او را هنرمند فرزانه تئاتر، عباس جوانمرد در کتابی با عنوان «غبار منیت پدرخوانده» در زمان حیات مصطفی اسکویی داده که انتشار یافته است.

کامران نوزاد این کتاب را به من لطف کرد و من با خواندن آن بسیاری از مسائل برایم روشن شد. جوانمرد در این کتاب، اول یخه «هنرشناسان و مسئولان گروه ادبیات فارسی انستیتوی خاور شناسی مسکو، یعنی استادان رشته زبان و هنر را گرفته است که تزدکترای اسکویی را تصویب کرده اند. دادگاهی در این کتاب برای آنان تشکیل داده است که متاسفانه هیچ یک حضور ندارند تا پاسخگوی او باشند. این کتاب خواندنی را اهل فن باید بخوانند تا شیوه انتقاد صحیح را بیاموزند.

با همه اینها من دوست ندارم و دوست نداشتم در این ماجرا شرکت کنم. اما دوست عزیز و استاد ارجمند دکتر محمد عاصمی مدیر ماهنامه دیر سال کاوه در آلمان، در مطلبی که پیرامون نوشین و به صحنه آوردن نمایشنامه «پرنده آبی» نوشته است به این ماجرا اشاره کرده و از من خواسته است تا در آن مورد توضیح بدهم و من نیز امتثال امر می کنم.

گروه جدید

در صفحه ۴۷۰ «تاریخ تئاتر ایران» صفحه ای با حروف درشت

یک خدا، یک پیام، یک دین

کدام دین؟

با اینکه آداب و رسوم ادیان متفاوت هستند ولی یکتا پرستی اصل و اساس تمام ادیان است

یگانگی ادیان

قرآن ۴۲:۱۳

او همان دینی را برای شما مقرر کرد که برای نوح مقرر کرد و آنچه ما بر تو وحی کردیم و آنچه برای ابراهیم، موسی و عیسی مقرر نمودیم: «شما باید از همین یک دین پیروی کنید و آن را فرقه فرقه نکنید...»

یوحنا ۲۰:۱۷

عیسی گفت: «دست به دامن من نشو چون هنوز نزد پدرم بازنگشته ام. بلکه برو نزد برادرانم و بگو که من نزد پدر خود و پدر شما، خدای خود و خدای شما باز میگردم»

تثنیه ۵-۶

ای بنی اسرائیل گوش کنید: «پروردگار خدای ما خدائیت یکتا. او را با تمامی دل جان و توانایی خود دوست بدارید»

یسنا ۳:۷

پس من با راستی و درستکاری می خواهم که تنها تو (ای خدا) پناه و یار من باشی

جمعیت یکتا پرستان ۷۵۷۰-۹۱۶ (۴۰۸)

www.masjiduntucson.org

www.submission.org

سام فینی

مشاور املاک و وام (سافرانسیسکو، سن حوز و بی اریا)

Buy خرید ❖ Finance وام ❖ Sell فروش ❖

Berkeley Mixed Use

Nicely remodeled Store Front with 2 Apartments on The Top, 2BR/2BA each. All New Roof, Windows, Doors, Kitchens, Baths, Appliances, Electrical, Plumbing & more. Offered: \$1,199,000

Triplex, Berkeley

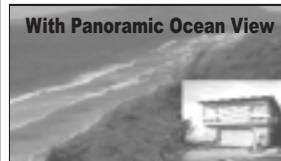
Location, Cash Flow, Investment! Gorgeous 3 plex in nice location of Berkeley with cash flow. On 1BR/1BA & Two 2BR/1BA & 3 car parking. Separated gas & electric meters. Offered: \$768,000

Daly City, Florist Business

Over 30 Years of Operation, Great Cash Flow, Long or Short Term Lease Possible, \$1,600 per month rent & \$79,000 for business Including Inventory, Coolers, Tools & More! Offered: \$79,000

Daly City

3BR/2BA Up & Unwarranted 1BR/1BA Downstairs, 1800 Sq.Ft., Nicely Remodeled Kitchen, Baths, 2 Car Garage Side by Side, Unbelievable Ocean View, Hurry, Won't Last Long! Offered: \$789,000

Daly City

Westlake Olympic #1 House, 1st time on the market near 40 years! 4+BR, 2.5 BA Including One Master, 2600 Sq.Ft Living Area, 3 Car Garage Tandem, Formal Dining Room, Professional Series stainless Appliances & double sink, refrigerator, stove & dishwasher, cabinetry, marble fireplace & Original Bathrooms. Offered: \$920,000

Daly City

4BR/3BA Including One master, 2220 Sq. Ft living area, Beautifully remodeled gourmet kitchen W/breakfast Nook & Island, Formal Dining Room, Professional Series stainless Appliances & double sink, refrigerator, stove & dishwasher, cabinetry, marble fireplace & Updated Bathrooms. Offered: \$935,000

(650)834-1586

www.samfini.com
Email: farsi@samfini.com
Fax: (650) 991-3630

COLDWELL BANKER
DCP
(650) 834-1586

Sam Fini
Realtor/Loan Specialist
San Francisco Bay Area